

DE BEGINSLEN IN EEN OVERZICHT

Hoe werkt de lokale politiek?

Wat is het verschil tussen de raadscommissie en de gemeenteraad en tussen een raadslid en een wethouder?
Voor velen duidelijk, maar voor een grote groep zeker niet. In samenwerking met de raadsgriffier een basiscursus gemeentepolitiek.

De gemeenteraad met in het midden burgemeester Mark Poi en links achter hem griffier Marit de Porto. De overige gezichten zijn direct een mooie kennisliz voor de lezer.

Gemeenteraad en raadscommissie

De gemeenteraad bestaat op Texel uit vijftien personen die zijn gekozen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Op Texel kregen Texels Belang, PvdA en GroenLinks elk drie zetels. Texels Belang bestaat uit Mariet van der Werf, Cees Hoogerhelde en Fred Oosterhof. De PvdA bestaat uit Anneke Visser-Veltkamp, Eric Hercules en Nils Lely en GroenLinks uit Henry Soyer, Ferry Zegel en Jacquellien Dros. De VVD (Nick Ran en Albert Huismann) heeft twee zetels. Dit gold ook voor het CDA. Niels Rutten is echter alleen overgebleven nadat Veronice Koot uit de fractie stapte en ervoor koos haar zetel te behouden. Zij zit nu als fractie GroenZwart in de gemeenteraad. Ook D66 (Astrid van de Wetering) en Hart voor Texel (Edo Koolman) hebben één zetel.

De gemeenteraad neemt de politieke besluiten en het college (wethouders en burgemeester) voert deze uit. Voordat er besluiten worden genomen, wordt er uitvoerig vergaderd. Iedere maand – met uitzondering van het reces – wordt er zowel een raadscommissie- (soms zelfs twee) als een raadsvergadering gehouden. Bij eerstgenoemde worden nooit besluiten genomen. De raadscommissievergadering (doorgaans commissievergadering genoemd) wordt gebruikt om inhoudelijk dieper op de voorstellen in te gaan. Er kunnen dus ook vragen gesteld worden over de voorstellen aan het college. Deze vergadering is het moment om je standpunten als partij dusdanig helder uit te zetten, in een poging om de partijen die er anders in staan te overtuigen. Tijdens de commissievergadering zitten er niet per se raadsleden aan tafel, maar mogen ook commissieleden het woord voeren. Het gaat vaak om personen die op de kandidatenlijst voor de gemeenteraad staan, maar niet gekozen zijn.

Tijdens de inhoudelijke behandeling van de agendapunten is het mogelijk voor buitenstaanders (bewoners, belangenorganisaties, verenigingen) om zich te richten tot de politiek. Een insprekmoment mag maximaal vijf minuten duren. Aanmelden kan via texel.bestuurlijk@informatie.nl, subkop 'vraagbaak'.

Doorgaans vindt de gemeenteraadsvergadering twee weken na de commissievergadering plaats. Zo is er genoeg tijd voor overleg met de achterban, andere partijen en het college. Ook kan deze periode gebruikt worden voor het schrijven en aankondigen van moties en amendementen (zie hieronder). Tijdens de gemeenteraadsvergadering worden de besluiten genomen. Al deze besluiten – en wie wat heeft gestemd – zijn terug te vinden via www.texel.nl/gemeenteraad. Zowel de agenda's van de vergaderingen

als het stemgedrag zijn terug te vinden op deze site. Vanaf 2025 vinden alle vergaderingen plaats op woensdagen.

STEUNFRACIE

De steunfractie – die bestaat uit betrokken leden van een partij – leest de stukken mee met de raads- en commissieleden. Sommige leden lezen alle stukken, anderen beperken zich tot een bepaald onderwerp. In de steunfractievergadering worden de commissievergaderingen voorbesproken, argumenten uitgewisseld en vragen aan het college bedacht. Mensen die geïnteresseerd zijn in politiek kunnen zich aansluiten bij een steunfractie van een partij.

BESLOTEN RAADSVERGADERING

Een zeldzaamheid op Texel. Volgens de wet kan de gemeenteraad besluiten tot

DE BURGEMEESTER

De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en het college, staat boven de partijen en zit ook niet vanwege zijn partij-achtergrond in het college. Hij is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente. De burgemeester zorgt voor een goed verloop van de raadsvergaderingen. De burgemeester is zelf geen lid van de gemeenteraad en mag dus niet stemmen of onderwerpen inbrengen.

Oppositie en coalitie

Na de verkiezingen gaan partijen op zoek naar een meerderheid die samen een coalitie willen vormen. Vaak ligt het

gemeenteraad. Over moties moet, net als bij raadsbesluiten, worden gestemd. Het initiatief wordt meestal door één partij genomen, al gaan ze vaak al voor het indienen op zoek naar steun bij andere partijen. Een recent voorbeeld van een succesvolle motie is er één van GroenZwart, PvdA en GroenLinks waarin het college wordt opgeroepen zo snel mogelijk een verkeersbesluit te nemen waarmee geregeld wordt dat de maximumsnelheid op het Mientergolp bij De Koog 30 kilometer per uur wordt. De motie werd unaniem aangenomen. Het college moet deze motie dus uitvoeren of de raad kunnen uitleggen waarom een motie niet kan worden uitgevoerd. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een raadsvoorstel. Dit kan zowel een toevoeging als het schrappen van een tekst betekenen. Het indienen van een amendement gebeurt door een lid van de gemeenteraad. Dit wordt bijvoorbeeld gebruikt om met een kleine aanpassing alsnog een meerderheid voor een besluit te krijgen. Zo liet GroenZwart onlangs weten mee te kunnen in een besluit wanneer kosten niet structureel, maar eenmalig werden toegezegd.

Met een **initiatiefvoorstel** kan een raadslid een eigen voorstel voorleggen aan de raad en het college. Dit gebeurt door het initiatiefvoorstel schriftelijk

Hoe bereik je de raad?

Zoals hiervoor al werd gemeld is het mogelijk om in te spreken tijdens de raadscommissievergadering. Voor wie dit niet durft of kan, zijn er meerdere opties. Zo kan men een **Brief aan de raad** schrijven die via de griffie gaat en aan alle partijen wordt toegezonden. Eerder waren deze brieven ook in te zien voor anderen, maar hier is om verschillende redenen van afgestapt. Wie toch wil dat iedereen de brief kan inzien, kan dit direct aangeven bij de griffier. De brief naar de redactie van de Texelse Courant sturen kan natuurlijk ook altijd, dit kan via redactie@texelsecourant.nl. Wil je eerst pellen hoe de partijen erin staan? Maak eens een afspraak met de steunfractie. De contactgegevens zijn te vinden op de website van de gemeente onder het kopje 'gemeenteraad'.

Basiscursus

Dit overzicht van het werk van de gemeenteraad, van raadsvoorstel tot besluit is lang niet compleet. Het is echt de basis en kan van begrippen (zoals bijvoorbeeld motie van treurnis en motie van wantrouwen) ontbreken. Het is erop gericht om mensen die weinig van politiek weten op weg te helpen en moet gezien worden als een basiscursus. Er kan veel dieper op uitzonderingen in worden gegaan, maar dat is

Je kunt invloed uitoefenen op besluiten tot aan het moment dat de hamer valt

een besloten (geheim dus) vergadering, indien tenminste een vijfde van het aantal leden dat de presentielijst heeft getekend daarom verzoekt of de voorzitter dit nodig oordeelt. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan wanneer het grondtransacties gaat en openbaarheid de onderhandelingspositie van de gemeente kan beïnvloeden.

RAADSADVONDEN

De raadsavonden zijn geen vergaderavonden, maar bijeenkomsten die worden gehouden om te informeren. Ze zijn de openbare opvolger van de besloten raadsinformatie-avonden die eerder werden gehouden. Iedereen kan deze avonden dus bezoeken.

Wie is wie?

WETHOUDER EN RAADSLID

De wethouders en de burgemeester vormen samen het college. De wethouders op dit moment zijn Cees Hooijsschuur, Rikus Kleff en Remko van de Belt. Hoewel de wethouders vaak vooruitgeschoven zijn door de coalitiepartijen, zitten zij niet in de hoedanigheid van hun politieke partij in het college. Een wethouder kan ook iemand zijn die geen lid is van de partij. Samen met de burgemeester voeren zij de opdrachten van de gemeenteraad uit. Ook voert het college wetten en regelingen van het Rijk en de provincie uit. Het college komt regelmatig met voorstellen, afkomstig vanuit de ambtenaren op het gemeentehuis. Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad of zij hiermee akkoord gaan. Een raadslid is gekozen door de bevolking. Een wethouder wordt benoemd door de gemeenteraad.

initiatief hierbij bij de grootste partij (al staat vrijwel niets beschreven in de wet over de wijze van coalitievorming). Zij gaan met elkaar in onderhandeling om samen tot een coalitieakkoord te komen. Het is de kunst van goed onderhandelen om tot een akkoord te komen waar je achterban tevreden over is. Want het lukt nooit om al je verkiezingsbeloftes in het coalitieakkoord te krijgen. Regeren is geven en nemen. Op Texel bestaat de coalitie uit Texels Belang, GroenLinks en de PvdA die samen negen zetels hebben, een ruime meerderheid. Hoewel zij niet verplicht zijn met elkaar mee te stemmen, gebeurt dit in de regel vaak. Niet vreemd daar zij samen een tot een coalitieakkoord zijn gekomen. Wanneer één partij zich te vaak niet aan de gemaakte afspraken houdt, kan een coalitie vallen. Groot verschil met de landelijke politiek is dat er geen nieuwe verkiezingen komen wanneer de coalitie 'struikelt'. Er wordt dan gezocht naar een nieuwe coalitie met een meerderheid, of een minderheidscollege met een gedoogconstructie. De partijen die niet in de coalitie zitten, vormen de oppositie. Zij zijn in de regel kritischer op de voorstellen van het college.

Instrumenten van de gemeenteraad

Amendement, motie, initiatiefvoorstel en raadsvragen. Termen die regelmatig voorbij komen in deze krant. Maar wat is nu wat precies? Met een motie wordt een oproep of verzoek gedaan aan het college, mits deze kan rekenen op een meerderheid van de

“Het college besluit” of “Het college besluit de raad voor te stellen” betekent wat anders

en ondertekend aan de voorzitter van de raad te sturen. Het voorstel wordt besproken in de raad, zodra het college eerst tijd heeft gehad om te reageren. Raadsvragen zijn voor kleinere partijen een ideale manier om zich te profileren. In veel gevallen worden de media meegenomen in de mailing, zodat de kans op een groot bereik enorm toeneemt. Het aantal raadsvragen is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Dit heeft wellicht te maken met de versnippering van de gemeenteraad. Raadsvragen kunnen over van alles en nog wat gaan. Van een vraag naar aanleiding van een nieuwsbericht tot vragen over beleidsstukken. Officieel moeten de vragen aan het college binnen 21 dagen worden beantwoord, maar de praktijk leert dat dit heel vaak niet lukt.

RAADSFORINFORMATIEBRIEF

Via een raadsinformatiebrief (RIB) geeft het college de gemeenteraad informatie over een bepaald onderwerp. Het gaat hierbij doorgaans om langlopende projecten. Een recent voorbeeld hiervan is woningbouw. Deze zijn terug te vinden via texel.bestuurlijk@informatie.nl.

misschien voor later. We sluiten af met een heel belangrijk verschil. Het gebeurt regelmatig dat iemand zegt dat in de krant stond dat er iets besloten is. Vaak blijkt dit onjuist. Lees goed of er in een bericht staat 'Het college besluit' of 'Het college besluit de raad voor te stellen'. In het eerste geval gaat het om zaken waar het college daadwerkelijk over mag beslissen. In het tweede geval moet de gemeenteraad er eerst nog een besluit over nemen.

Wees op tijd

Achteraf roepen dat je niet betrokken bent is makkelijk, maar lost niets op. Zorg dat je bekendmakingen in de gaten houdt, het nieuws volgt (het liefst via deze krant) en volg de agenda van de politiek. Je kunt invloed uitoefenen op besluiten die worden genomen, tot aan het moment dat de hamer valt. En natuurlijk start je invloed al bij de verkiezingen van de gemeenteraad.

Job Schepers, met ondersteuning van griffier Marit de Porto en loco-griffier Anouschka Witte.